

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Янги йилнинг муборақ бўлиши

2002 йил — қарияларни қадрлаш йили

Халқимиз “Қариси бор уйнинг париси бор”, дейди. Ҳақиқатан ҳам, қаерда кексалар бўлса, уларга эътибор бўлса, шу жойда файз бор, барака бор.

Бундай хонадонни Оллоҳнинг ўзи асрайди. Мен буни кўп-кўп ҳаётий мисолларда кўрганман ва ўйлайман-ки, бу фикрга сизлар ҳам қўшилисиз.

Шунинг учун ҳам мана шу заминда истиқомат қила-

ОНА ЗАМИНГА МЕҲР ҚЎЙИБ ЯНГЛИШМАДИМ

Фаровон умр кечиришнинг олтин қилити ҳалол меҳнатдир. Мен бир умр деҳқончиликка, боғларга, дала-ларга, бир сўз билан айтганда, Она заминга меҳр қўйдим. Янглишма-дим. Илк бор 16 ёшимда далага чиқ-канман, шунга ҳам 40 йил бўлибди. Шу кунгача даладан уйга қилган ишимдан рози бўлиб қайтаман. Де-ҳқончиликни дунёдаги машаққатли ва энг яхши касб деб биламан. “Де-ҳқони бой юртинг эли бой бўла-ди”, дейишади. Аждодларимиз бу сўзни бекорга айтишган дейсизми? Йўқ, албатта.

Кўпинча менга: “Раис бобо, ҳўжа-лигимизнинг бекиёс ютуқларининг сири нимада?— дея савол бериша-ди. Ахир оддий деҳқоннинг тер тўки

баракали ва ҳалол меҳнат қилиши-нинг қандай сири ҳам бўлсин? Ҳўжа-лигимиз узумчилик ва боғдорчилик-ка ихтисослашган. Деҳқонларимиз эрта баҳордан то кеч кузгача дала-да тер тўкишади. Сабаби, деҳқон ерни боқади, ер эса бизни боқаяп-ти. Оллоҳга шукрки, мустақиллик-нинг шарофати билан деҳқонга ҳам, тадбиркорга ҳам, хунарамдга ҳам катта имкониятлар яратиб берилди. Мен оилада ҳам ўзимни бахтиёр инсон деб ҳис этаман. Рафиқам Тошби билан саккиз қиз ва икки ўғилни тарбиялаб вояга етказдик. Фарзандларимизнинг ҳаммаси олий маълумотли, комил инсонлар бўлиб ўсишди. Бизга ҳар доим элу-юртдан раҳмат келтиришди. Улар ҳам ерга меҳр қўйишган.

Ҳўжалигимиз йилни хушнудлик билан кузатмоқда. Чунки, ҳар бир хона-дон йил якунида салмоқли даромад-га эга бўлишади.

Ўзим учун ҳам 2001 йил беҳад ажойиб йил бўлди. Умри даланинг бағрида ўтган бир оддий деҳқон бўлсам-да “Ўзбекистон қаҳрамони” деган юксак унвонга сазовор бўлдим. Президентимиз томонидан “Қарияларни қадрлаш” йили деб аталган янги йил ҳаммамизга қут-луг бўлсин.

Тожибой РИЗАЕВ,
Ўзбекистон қаҳрамони, Паркент
туманидаги “Заркент” ширкат
жамоа ҳўжалиги раиси

ётган, ўз меҳнати билан даромад топиб, фаровон ҳаётга қадам қўяётган ҳар қайси инсон ўз оиласини таъминлаш, иморатлар қуриш, мол-мулк орттириш билан бир қаторда ота-онасига ҳам хизмат қили-ши, уларнинг дуосини олиши ниҳоятда муҳимдир.

ИСЛОМ КАРИМОВ

КЕКСАЛАРИМИЗНИНГ ДУОЛАРИ БИЗНИ АСРАСТИ

Ўтган 2001 йилимизни муҳтарам Юртбошимиз «Оналар ва болалар йили» деб атаган эдилар. Шу қутлуг фатво туфайли хонадонларимизнинг кўрки бўлмиш аёлларимизнинг ва болаларимизнинг қадри янада ошди. Уларга меҳру муруват кўрса-тиш борасида катта мактаб сабоғи-ни олдик.

Президентимиз янги йилимизни «Қарияларни қадрлаш йили» деб эълон қилдилар. Аввалги йиллар-нинг мазмуни билан келаётган йил-нинг моҳияти шу қадар узвийки, бу ҳол барчамиз учун яна бир мактаб бўлажак. Қарияларни қадрлаш де-гани наинки қарияларимиз билан чекланади, балки бу ХОЛАТ менинг назаримда барча эллар учун энг кат-та инсоний дорилфунун бўлажак. Ахир қарияларни ранжитган одам ҳеч қачон кўкармайди, деган гап бор-ку!

Азалдан то шу кунларгача қарияла-римизнинг дуоларини олиб келаё-тирмиз. Иншооллоҳ бундан кейин ҳам бу дуолар мўл-кўл бўлғай, улар юртимизни, бизни-да сақлагай.

Халқимизнинг ҳаётини қаватма-қават энг нозик сирдош каби тадқиқ эта оладиган ягона газета “Оила ва жамият” газетасидир. Масалан, ме-нинг ўзим киоскалардан бир қўлтиқ газета сотиб оламан. Уйга келганим-да оила аъзоларим — рафиқам, ке-линим, қизларим энг аввало мендан

“Оила ва жамият” газетасини олиб келдингизми?— деб сўрашади. Уйла-шимча, ушбу газета юртимиздаги ҳар бир оиланинг севимли нашрига ай-ланиб бўлган.

Қарияларни қадрлаш деб аталган йилни кутиб олиш арафасида экан-миз, яхши тилакларимиз бир олам-дир.

Азиз ва қадрли ватандошларим! Ўзбекистоннинг ёзувчи ва шоирла-ри номидан барчангизни Янги йил билан табриклайман. Ишларингизга омад ёр бўлиб, хонадонларингизни бахту-саодат тарк этмасин.

Абдулла ОРИПОВ,
Ўзбекистон халқ шоири,
Ўзбекистон қаҳрамони

МЕҲР - ОҚИБАТДАН АЙИРМАСИН

Мамлакатимизда ўтган ўн йил ичида, турли жаҳбаларда бўлгани каби, ўзбек театр та-рихи саҳифаларида зарҳал ҳарфлар билан битиладиган воқеалар рўй берди.

Юртбошимизнинг саъй-ҳара-катлари билан маънавияти-миз, маърифатимиз, иқтисо-дийтимиз ривожига катта эътибор берилаяпти. Шу қаторда ўзбек театри ҳам на-зардан четда қолмади.

Биргина 2001 йилнинг ўзида неча йиллар ҳисобига тенг келадиган эътибору хурматга эришдик. Қанчадан-қанча

буюк дарғаларимизнинг хиз-матлари, улар вафотидан кей-ин бўлса-да, юксак тақдирлан-ди. Уларнинг қутлуг излари, овозлари янраган театр би-носи ўрнида мухташам қошо-на қад кўтарди. Президентим-из тақлифи билан театримиз “Ўзбек Миллий академик дра-ма театри” макomini олди. Театр жамоаси бахтиёрлиги-нинг чеки йўқ. Бундай юксак ҳиммат, хурматга жавобан миллий истиқлол гоёси, ўлмас қадриятларимизни тараннум этувчи қатор саҳна асарлари-ни яратишга бор куч-гайра-

тимизни бағишлаш, ижодий меҳнат қилиш ишқи билан яшаяпмиз, десам хато бўлмайди...

Юртбошимиз 2002 йилни “Қарияларни қадрлаш йили”, деб эълон қилганларида кўзимдан ёш чиқиб кетди. Юр-тимизнинг ҳар бир фарзанди, хоҳ у ёш, хоҳ қари, аёл ёки бола бўлсин, эътибордан чет-да қолмаётгани оқибатдан, имондан нишона.

Шу жумладан, мустақиллик йиллари менинг камтарона меҳнатим ҳам юксак баҳола-ниб “Ўзбекистон халқ артис-

ти” унвони, “Эл-юрт хурмати” ордени олишга мушарраф бўлдим. Яқинда эса, истиқло-лимиз шарофати билан му-қаддас Умра сафарига бориб келиш насиб этди. Барча ютуқларим халқим туфайли, барча хизматларим улар учун.

Ҳар бир инсон Янги йилдан бахтни, дилидаги орзуси рўёбга чиқишини кутади. Ис-тардимки, янги йилда барча-нинг орзуси амалга ошсин. Умид билан яшасин. Энг ке-раклиси, ҳар биримизни меҳ-рдан, муҳаббатдан, оқибатдан айирмасин.

Тўти ЮСУПОВА,
Ўзбекистон халқ артисти

2002 йил — қарияларни қадрлаш йили

ЭНГ ЭЗГУ ТИЛАКАРИМИЗ СИЁГА, АЭНГАРА!

Албатта, биз Қарияларни қадрлаш йили бўйича махсус давлат дастурини ишлаб чиқиш учун тегишли ҳукумат комиссиясини тузамиз. Ва шу дастурда давлатимиз ва жамиятимиз томонидан қарияларимизни асраш ва авайлаш, бир сўз билан айтадиган бўлсак, уларга моддий ва маънавий ёрдам бериш масалаларига доир чора ва тадбирлар ўз ифодасини топади.

Ана шу дастурда кексаларни ижтимоий муҳофаза қилишни янада ку-

чайтириш, пенсия миқдорларини қайта кўриб чиқиш, айниқса, уруш қатнашчилари ва ногиронларнинг имтиёзлари билан боғлиқ масалаларга алоҳида эътибор қаратиш зарур, деб ўйлайман.

Бу дастурнинг асосий маъно-мазмунини шундан иборат бўлиши керакки, бирон-бир кекса инсон давлат ва жамият эътиборидан четда қолмаслиги, ҳеч қачон ўзини ёлғиз ҳис этмаслиги лозим.

Ислом КАРИМОВ

ОНА-БОЛА БАХТУ КАМОЛИ ЙЎЛИДА

Қувончу ташвишларга тўлиқ йил билан хайрлашиб умримизнинг янги йили — янги саҳифасини бошлашга шайланарканмиз, ҳар биримиз бир муддат ўз-ўзимизга ҳисоб берамиз. Ўтган йилни қандай ўтказдик? У ҳаётимизда қандай из қолдирди? Ундан қандай сабоқлар олдик?..

“Оналар ва болалар йили” — 2001 йил мамлакатимиз тарихида аввало ана шундай ном остида қанчадан-қанча эзгу ишлар амалга оширилганлиги билан муҳрланиб қолади.

Яна шуниси муҳимки, бу эзгу амаллар яқин келажақда албатта ўз самарасини беради. Ахир аёл-она соғлом бўлса, аёл-она маърифатли, маданиятга, маънавияти бой бўлса, унинг жигарбандлари-фарзандлари қомилликда улғаядилар, унинг бош паноҳи-эркакнинг кўкси баланд бўлади... Ойладаки соғлом маънавий муҳит барқарор экан, демек жамият юксалади, мамлакат тараққий этади...

Соғлом фарзандни фақат соғлом онагина дунёга келтира олади. Шу боис оналикка тайёрлаш жараёнини бўлажак оналар-қизлар саломатлигини мустаҳкамлашдан бошлаш керак. Тошкент врачлар малакасини ошириш институти қошида “Болалар ва ўсмир қизлар репродуктив саломатлиги” ўқув методик, тахшиш-даволаш маркази ташкил этилиб, барча вилоятларда унинг филиаллари очилди. Барча шаҳар ва туманлардаги болалар поликлиникалари қошида қизлар гинекология кабинетлари фаолият кўрсатмоқда.

Ҳомиладор аёлларга юқори мала-

кали тиббий хизмат кўрсатиш сифатини янада ошириш учун туғруқхоналарда туғруққа тайёрлаш ҳамда туғишдан кейинги реабилитация бўлимлари очилди. Туғруқхоналарда она ва чақалоқнинг бирга бўлиши, чақалоқларни она сутига барвақт ўргатиш усули тadbик қилинмоқда.

Болалар юқумли касалликларга чалинмаслиги, болалар ўлимига йўл қўймаслик учун тиббий-ижтимоий патронаж хизмати ташкил этилган. Она ва бола скрининг тегишли руслари мунтазам ўтказилмоқда.

Жойлардаги ҳокимликлар томонидан ҳомий ташкилотларни жалб қилган ҳолда аёллар ва болалар саломатлигини яхшилашга мўлжалланган бир қатор марказлар, санаторийлар, тиббиёт муассасалари қуриб фойдаланишга топширилди. Сирдарё вилоятининг Гулистон шаҳридаги “Она ва бола” реабилитация-соғломлаштириш маркази, Фарғона вилоятининг Бешариқ тумани ҳамда Қува шаҳридаги “Она ва бола” марказлари, Наманган вилояти Давлатобод туманидаги реабилитация маркази, Навоий вилояти Нурота туманидаги туғруқ комплексини ана шулар жумласидандир.

“Она ва бола” Давлат дастурига кўра, ёзи таътил даврида 800 га яқин ором-

гоҳларда салкам 300 минг бола дам олди. Бундан ташқари Қорақалпоғистон Республикасидан 3000, Хоразм вилоятидан эса 1500 нафар аёллар республикаимизнинг энг сўлим сийҳатгоҳларида бепул дам олдилар ва соғлиқларини тикладилар.

“Она ва бола” Давлат дастурида бола тарбиясида, унинг балоғат ёшига етгунга қадар жисмоний ва маънавий ривожланишида она ва оиланинг ролини кучайтириш ишларига алоҳида эътибор берилган. Бу борада жойлардаги хотин-қизлар кўмиталари ва маҳалла фаоллари томонидан тегишли мутахассислар ёрдамида қатор суҳбатлар, учрашувлар ташкил қилинди.

Давлат дастурида фарзандларимизнинг маънавий жиҳатдан камол топишига замин яратувчи тадбирлар ҳам муҳим ўрин олган.

Болаларнинг бадий ва техникавий ижодиётини ривожлантириш учун турли мавзуларда танловлар, фестиваллар, спорт мусобақалари ўтказилди.

Маълумки, бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтишда Ўзбекистоннинг ўзига хос йўли бўлиб, бунда кучли ижтимоий сиёсатга асосий ўрғу берилди. Оналарга, болаларга ва оилаларга илҳом берувчи келинаётган нафақа ва ёрдам пули, ҳукумат томонидан

белгиланган қарорлар ва имтиёзлардан бугунги кунда барча оналар ва фарзандларимиз манфаатдордирлар. 2001 йилнинг муҳим ютуқларидан яна бири — кам таъминланган оилалар, ногиронлар, ота-онасиз болалар каби ижтимоий ёрдамга муҳтож бўлганларга алоҳида эътибор берилди. Республика Олий Мажлисининг еттинчи сессиясида аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашнинг 2002-2003 йилларга мўлжалланган дастури қабул қилинганлиги муҳим аҳамият касб этади.

“Она ва бола” Давлат дастурини амалга ошириш учун 85,9 млрд сўм ва 32,6 млн АҚШ долларини сарфлаш режалаштирилган эди. Бугунги кунга келиб бу йўлдаги ишлар ўз вақтида амалга оширилмоқда.

Шуни таъкидлаш жоизки, ушбу йилда амалга оширилган ишлар бир кунлик ёки бир йиллик иш эмас, балки дастурий чора-тадбирлар доимий эътиборга молик бўлган масалаларни ўз ичига олган. Шунинг учун она ва бола манфаатларини кўзловчи ишлар «Қарияларни қадрлаш йили» — 2002 йилда ҳам давом этади ва албатта келажақда ўзининг самарали натижасини беради.

Танзила НОРБОВЕВА,
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси Оила,
оналик ва болаликни ижтимоий
муҳофаза қилиш котибияти
мудир

МЕН УЧУН САМАРАЛИ БЎЛДИ

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, Ўзбекистон Бадий Академиясининг академиги, кўпгина Давлат мукофотлари соҳиби хайкалтарош Илҳом Жаббо-

ровнинг Шахрисабз, Самарқанд, Тошкент шаҳарлари марказида ўрнатилган Буюк Соҳибқирон Амир Темури хайкаллари, Мустақиллик майдони хиёбонидаги Она сиймоси халқимиз томонидан севиб қабул қилинди ва энг эъзозли ҳамда мўътабар масканларга айланди.

Илҳом Жабборов мустақиллигимизнинг 10 йиллиги муносабати билан “Меҳнат шўхрати” ордени билан тақдирланди.

— 2001 йил мен учун самарали бўлди, — дейди

хайкалтарош, — хабарингиз бўлса керак, Тошкент билан Белгиянинг Кортрейк шаҳри ўзаро биродарлашган шаҳарлардан. Кортрейк шаҳрида беш метрлик бронза ва гранитдан Абу Али ибн Сино хайкалини яратдим.

Келаётган янги йилдан ҳам умидим катта. Самарқанд шаҳрида 20-30 метр чамаси баландликдаги от минган, қўлида мангу ёниб турувчи мустақиллик машъаласини баланд кўтариб турган Спитамен хайкалини яратиш устида ишлайман.

Лола АХМЕДОВА

ЮРТЛИКДАН ҚЎТ-БАРАҚА АРТИМАСМ

— Янги йил ҳар йили менга янги орзулар олиб келади. Ўтган йили туманимизда янги коллеж, мактаб ва бошқа бир қатор маданий-маиший ишчиотлар қуришни байрам олдида дилга тугиб қўйгандим. Оллоҳга шўқрим, орзуларим ижобат бўлди. Бу йилги ниятлар ҳам юксак. Аввало, туман ҳудудидаги битта корхонани велосипед, мотоцикл ишлаб чиқаришга қайта ихтисослаштириш, кишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқаришни янада кўпайтириш, қайта ишлаб қўшни давлатларга чиқаришни мўлжаллаб турибмиз. Бир аёл — она, эл хизматкори сифатида Оллоҳдан сўрайдиганим, меҳнаткаш

халқимиз доимо соғсаломат бўлсин, билалқари толмасин, оилаларида тинчлик, хотиржамлик доимо ҳукмрон бўлсин.

Раҳима ҲАКИМОВА,
Самарқанд тумани ҳокими,
Ўзбекистон Республикаси Олий
Мажлиси депутаты

ЎЗБЕКИСТОН ИФТИХОРИ

Жаҳон теннис дунёсига ўзининг улкан муваффақиятлари билан кириб келаётган юртдошимиз Ирода Тўлаганова учун 2001 йил омадли келди.

Мазкур йилда у 26 та турнирда иштирок этди. Жумладан, Хертоген - бош ва Нюке Хейст турнирида юқори поғонага кўтарилди. “Улкан тож” туркумидаги Уимблдон ва Америка очиқ чемпионати бахсларида иштирок этди.

Профессионал аёллар ўртасидаги йилнинг сўнги турнирида жаҳон тасниф жадалида кучли йигирмаликка кирган ҳамюртимиз Ирода, мусобақа-

нинг биринчи рақамли иштирокчиси сифатида рўйхатга олинди.

2001 йил ўзбек теннисида янги ёрқин саҳифа очилди. Жаҳон теннис ахли, дунё оммавий ахборот воситалари Ирода ва гўзал Ўзбекистон дидери тўғрисида батафсил маълумот йиғишга тушдилар.

Янги йилнинг январ ойида бўладиган Австралия Очиқ чемпионатида дебютант

тон ифтихори” деган унвонга сазовор бўлганим бўлди. Юртбошим, хал-

қим менинг меҳнатларимни юксак қадрлаб шу номга лойиқ қўригани, мен учун энг олий мукофот. Бу ишонч менга куч-қувват ва ғайрат бағишлайди.

Спорт - тинчлик элчиси, дейилади. Мен дунёнинг турли бурчакларида Ўзбекистонимнинг байрогини, мадҳиясини, доврғини таратиб, унинг тинчлигига озгина бўлса-да ҳиссамни қўшсам ўзимни бахтиёр ҳисоблайман. Юртдошларимга Янги йилда омад ва бахт, энг асосийси — элимга ТИНЧЛИК тилайман!

Х. ХОТАМБОВЕВА

2002 йил — қарияларни қадрлаш йили

ҚАРИСИ БОР МАҲАЛЛАНИНГ...

Тошкент шаҳридаги ал-Беруний номи маҳаллада асосан зиёлилар истиқомат қилишади. 700 га яқин нуруний кексалари бор. «Қариси бор уйнинг париси

бор», дейишгани рост. Биз файзли, обод бу маҳалланинг отахону онахонлари билан дилдан суҳбатлашдик.

МЕҲР-ШАФҚАТ, ОҚИБАТ БЕШИГИ

Бир-бирига меҳр-оқибати, диёнатли инсонлар бирлашган маҳаллани бошқариш кишига ҳам завқ, ҳам куч-ғайрат бағишлар экан. Мен шу ерда 30 йил аввал котиб, муовин бўлиб ишлаб, кейинчалик маҳалланинг

оқсоқоли этиб сайландим. Энди бу ҳам бир Ватан-да, ўзига хос ички қонун-қоидалари, тартиб-интизоми бор. Ҳамма шунга риоя қилиши шарт. Маҳалла шундай гўшаки бу ерда ҳамма тенг, баробар. Ўз корхонасида катта амалда ишлайдиган киши кўшнисининг уйида тўй-маърака бўлса чиқади. Керак бўлса меҳмонларга чой, овқат ташийти. Ҳаёт бор жойда ўлим ҳақ. Бирор кўшниси вафот этган академик ёки профессорнинг ҳам бориб марҳумнинг тобутини кўтаришиб кетиши одатий ҳол.

Ҳозир биз маҳалламизнинг 35 йиллик тарихини тиклаётимиз. Маҳалла йигинлари

ўтказишга шароитимиз яхши. Янги бинога кўчганмиз. Шу ерда маҳалла аҳлига оид альбомлар, стендлар тайёрлаб қўйилган.

2002 йилни ҳукуматимиз раҳбари томонидан «Қарияларни қадрлаш йили» деб эълон қилинишидан бошимиз кўкка етди. Бироқ айни вақтда зиммамизда катта масъулият ҳам юклади.

Янги йилда ҳали кўп ишлаймиз. Маҳалла - эзгулик бешиги - чинакам тарбия ўчоғи, дейилган. Ўйлайманки, бундан кейин ҳам энг намунали маҳаллалардан бўлиб қоламиз.

Сайдахмат ОБИДОВ,
ал-Беруний номи
маҳалла раиси

ҲАММАНИНГ ОРЗУЛАРИ УШАЛСИН!

Мана, театр сахнасига келганим ҳам 63 йилдан ошибди. Шу йиллар давомида театр менинг иккинчи уйимга айланди. Ўз севган касбимда ишлаб элу-юртимизда қадр топдим. Шукр, мустақилликка эришганимизда 70 ёшда эдим. Қувондим, бундан фахрландим. Ҳар йили Янги йил арафасида, бир йиллик ҳаётимдаги қилган ишларимни хомчўт қиламан.

2001 йил мендек санъаткор учун катта қувончлар йили бўлди. 63

йиллик меҳнатим сингган театримизга Ўзбек миллий театри мақоми берилди. Мухтарам Юртбошимизнинг қўлларидан «Буюк хизматлари учун» орденини қабул қилиб олдим. Бу дамлар ўтган умримнинг олтин лаҳзалари бўлди. Қуни кеча таваллудимнинг 80 йиллигини барча ҳамкасбларим, маҳалладошларим даврасида қаршиладим.

Бир санъаткор сифатида шунчалик иззат-ҳурмат, қадр топдим. Бу эса мени янги ижодий изланишларга чорлади. 2002 йилнинг «Қарияларни қадрлаш йили» деб аталгани биздек ёши улугларга қанчалик қувонч бағишлаганини айтиш-а! Келгуси йилда ҳам ижоднинг янги қирраларини очишни, мўътабар отахонларнинг образини яратишни ўз олдига мақсад қилиб қўйдим. Келаётган йилимиз ҳам мазмунли, бетакрор қувончлар билан ўтсин!

Зикир МУҲАММАДЖОНОВ,
Ўзбекистон халқ артисти,
«Буюк хизматлари учун»
ордени соҳиби

ЭЪЗОЗ

Беруний маҳалласидагилар Исмоил ака Мирхожаевни «домла» дея ҳурмат қилишади. Маҳалланинг турли тадбирларида давранинг тўрида ўтиради. Бутун умрини фанга бағишлаган профессор Исмоил ака 77 ёшга кирган бўлса-да, ҳозиргача ЎЗМУда ёшларга сабоқ беради. Республикада геология ва гидрология фанини ривожланишига кўп йиллардан буён ўз хиссасини қўшиб келаяпти. Домла илму фандаги ютуқлари учун Беруний мукофоти, «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби» деган шарафли унвонга сазовор бўлди.

- Меҳнат, эл учун савобли иш қилиш инсонни чарчатмайди, дейди Исмоил ака. - Аксинча, кучига куч қўшади. Ўзимнинг кўп йил-

лик тажрибамни талабаларга ўргатаман. Ёшлар орасида бўлиш мени янада яшатиради. Уларга билим ўргатибгина қолмай, қалбида юртга муҳаббат, кексаларга ҳурмат туйғуларини уйғотиш зарур.

Исмоил аканинг рафиқаси Иноятхон опа бир неча йиллар Низомий номи институтда педагог бўлиб ишлади. Ҳозир оила, уй-рўзгор юмушлари билан банд. Уч нафар фарзандлари бор. Баҳодир, Бахтиёр, Ҳабиба. Тўнғичи Баҳодир отасининг изидан кетган. Геология-минерология

фанлари номзоди, Техника университетиде ишлайди.

- Ўтган йили акам Ҳабиб Абдуллаевга «Буюк хизматлари» учун ордени берилди. Эшитиб йиғладим. Акам фан учун жуда кўп кашфиётлар қилган. Оллоҳ ўз раҳматига олган бўлсин, - деди Иноят опа. Яқинда Беруний маҳалла аҳли, ёру биродарлари жамулжам бўлишиб, Исмоил ака билан Иноятхон опа турмуш қуришганининг 50 йиллигини нишонлашди. Бу оила нафақат элу юрт ичида, балки ўттиз йилдан зиёд яшаётган маҳалласида ҳам иззатда.

ФАРЗАНДЛАРИМИЗДАН КўНГЛИМИЗ ТўҚ

Биз рафиқам Шаридахон билан ҳавас қилса арзигудек яшадик. 5 нафар фарзандларимиз бор. Уч ўғлим — Мирпўлат, Мирмахмуд, Мирхамдам масъул лавозимларда ишлашади. Қизларимнинг икkitаси тиббиёт ҳамшираси. 14 нафар набираларимиз бор. Қувларимиз Аъзам ва Равшан ўз ўғлимидек бўлиб қолишган. Улардан кўнглимиз тўқ. Шаридахон билан Ҳаж амалларини бажариб Ҳожи бўлиб қайтдик.

Агар ўстирган фарзандларинг ўз вақтида ўқиб, ишлаб ҳаётда ўз ўрнини топса, ота-она учун бундан ортиқ бахт йўқ. Биз рафиқам билан ана шундай бахтга эришганимиз.

Миркамол МИРСОДИКОВ,
«Ўзбекбирлашув» акционерлик компанияси қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш бошқармаси бошлиғи

ВАТАН ИЧРА ВАТАНИМ

Энг намунали хонадонлардан бирида Раҳимовлар оиласи яшайди. Уй бекаси ЎЗМУ биология-тупроқшunosли факультетининг экология кафедраси мудири, биология фанла-

ни соғиниб қайтардик. Ўттиз йилдан буён шу ерда яшаймиз-да. Маҳалладошларимиз яхши-ёмон кунларда ҳамisha биз билан ҳамнафақ, ҳамдард. Шу миллий одатларимиз сақланганига бе-

ри доктори, профессор Тўраҳон опа Раҳимова. Ваҳобжон ака Раҳимов академик. Россия академиясининг кончилиқ соҳаси бўйича фахрий аъзоси. Икkitиси ҳам турли мамлакатларда ойлаб яшашган, изланишган.

- Сафарларимиздан

Ватаним, маҳалламизни соғиниб қайтардик. Ўттиз йилдан буён шу ерда яшаймиз-да. Маҳалладошларимиз яхши-ёмон кунларда ҳамisha биз билан ҳамнафақ, ҳамдард. Шу миллий одатларимиз сақланганига бе-

ҳад шукроналар қиламан. Ўтмишда энг оғир жазо маҳалладогиларнинг назаридан қолиш экан. Юртбошимиз ҳам маҳаллаларининг ҳуқуқи ва вазифасини тиклаш борасида анчагина фармонор чикарди. «Бир болага етти хонадон ота-она», - деганлар. Ёшлар тақдири учун ота-оналар билан маҳалла ҳам баб-баравар жавобгардир, дейди Ваҳоб ака. Тўраҳон опа эса тиззасидаги жажжи набирасини ўпа-ўпа суҳбатимизга қўйиладди.

- Биз Ваҳобжон ака билан кўп вақт уйдан олисда бўлардик. Касбимиз шуни тақозо этарди. Мен бийдай чўлларда тадқиқотлар ўтказардим, ҳаёлим бувиси билан уйда қолган ўғилчаларим Дийдорбек ва Нодирбек-

да бўларди. Бироқ кўни-қўшниларим улардан доимо хабардор бўлиб туришга ваъда бериб, мени хотиржам қилиб жўнатишарди.

Инсон ҳақиқий бахтни оиласида, обрў-эътиборни эса маҳалласидан, ўз Ватанидан топади, дейишади. Набиралари Азизахон, Ферузхон, Жаҳонгир, Музаффар, Нилуфар ҳам ўсиб-улғайишса бобо ва бувиси каби туғилган, ўсган маҳалласига меҳр қўяди.

Йиллар ўтаверади. Янги йилда хонадонларда яна янги тўйлар бўлади, чақалоқлар туғилади. Маҳалладошлар азалий удумларини ҳам, бир-бирларини ҳам ардоқлаб, эъзозлаб яшайверади.

Саҳифани Б. САЙДАЛИЕВА ва М. МИРСОДИКОВ тайёрлади

Мен сизларга қўйида сўзлаб бермоқчи бўлган воқеа талабалик йилларим Сирдарё вилоятининг бепоев пахта далаларида содир бўлган эди.

Деяри ҳар кун кечки овқатдан сўнг бошланб тунги соат 10-11 гача чўзиладиган талабалар ижросидаги концерт тугаб, ётишга ҳозирланаётган эдим. Болалар домла қақираётганини айтиб қолишди.

- Менга қара! Зарур иш чиқиб қолди, деди ҳаммамиз севиб, ҳурмат қиладиган ёш домламиз. - Ҳозиргина (у ўша вақтларда институт раҳбариятида ишлайдиган ҳурмати бўл одамнинг исмини айтди) ҳайдовчиси келиб кетди. Хўжайини иккита қовун, иккита тарвуз тайёрлаб қўйишсин, эрталаб Тошкентга қайтаётганимизда олиб кетамиз, деб тайинлаб юборибди. Шунга сени йўқладим. Полизга бориб келиш керак.

- Кеч бўлиб қолди-ку, - қўз олдимга учта қарта наридаги полиз келди.

- Қўрма, ёлғиз бормайсан. Сенга иккита шерик танлаб қўйдим, домламиз анча нарида қоронғиликда турган икки йигитга имо қилар экан, менга сирли жилмайди. - Лекин барибир сенга кўпроқ ишонаман. Нима бўлганда ҳам куруқ қайтмасликларинг керак. Тагин хўжайинни олдида уялиб қолмайлик.

Учовлон йўлга тушдик. Ҳамроҳларим курсдош дўстларим бўлиб, улардан бирининг бўйи икки метрга яқин, ўзи спортчи эди. Иккинчиси эса бойвачча талабалардан эди. У бадавлат оиланинг фарзанди бўлиб, машғулотларга ҳам ўзининг шахсий машинасида қатнар, пахтадан уйга хоҳлаган вақтда бориб келиш ҳуқуқи фақат унга берилганди. У умуман пахта термас, айтишча, пахтага шунчаки саргузашт учун келганди. Шерикларимга разм солар эканман, домланинг ақлига тан бердим. Домла менга ҳамроҳ сифатида бири пулдор, иккинчиси эса нихоятда бақувват талабани тасодифан танламаган эди. Демак, ҳар қанча пул сарф бўлса ҳам, ёки зарурат тугилиб қолса куч ишлатиб бўлса ҳам, албатта қовун-тарвузни ундириб келиш керак.

Осмон юлдузсиз. Ой ҳам булут орқасига яшириниб олган бўлса керак, булутнинг қизғиш қирралари элас-элас кўзга ташланади. Зовур четларида ўсиб ётган қамшилар сирли шовуллар, қаердадир, анча олисдан чиябўрининг чақалоқ йиғисига ўхшаш ваҳимали товуш келарди. Мени ҳозир бу товушдан ҳам кўра бошқа нарса кўпроқ ҳавотирга соларди. Қовун-тарвузлар аллақачон полиздан йиғиштириб олинган, улар дала четига қазилган узунлиги ўттиз-қирк метр бўлган хандақда сақланар эди. Томига қамши босилиб, устидан тупроқ тортиб юборилган бу ер ўрлада ака-ука деҳқон йигитлар туну-кун пойлоқчилик қилар, талабаларнинг гапига қараганда улар жуда қайсар бўлиб, ҳеч кимга қовун-тарвуз бермасди.

Нихоят деҳқонларнинг қароргоҳи — ертўлага етиб келдик. Деҳқон йигитлар ҳали улашмаган экан. Мен олдиндан келишиб олганимиздек, ертўлага охирида кирдим. Ҳар эҳтимолга қарши

ўзимни чеккароқ олиб уйни кузата бошладим. Уртага қўйилган сўрини икки чеккасида бизлардан тахминан икки-уч ёш кичик ака-ука деҳқон йигитлар ён-бошлаб олганича нарда ўйнар, улар ҳар тош отганида сўри устида ёниб турган шам липиллар эди.

- Қалайсанлар, братишклар! Қани ўйинни беш минутга тўхтатиб турларингчи, - бойвачча дўстим сўри олдида борди. - Бизларга иккита қовун, иккита тарвуз керак.

- Қовун ҳам, тарвуз ҳам йўқ! - деҳқон йигит дўстларимга тезгина қараб олдида, қўлидаги тошни отди. Чамаси у бизни бемаврид келганимиздан хурсанд эмасди.

да, қўшиб қўйди, - лекин тирик эканмиз, сизларга ҳеч нарса бермаймиз.

Унинг укаси ҳам акаси гапини тасдиқлагандек, сўри чеккасида ётган қўшогиз милтиқни олиб, шак этиб букладида, кўрпача устида сочилиб ётган ўқлардан иккитасини унга жойлади. Вазият борган сари қалтис тус олаётганини сезиб йигитларга яқинлашдим.

- Ўлишга шошилмагин, укажон, - ака-укалар билан қўл бериб саломлашар эканман, дўстларимга қўз қисишни ҳам унутмадим. Йўлда келишганимизга кўра улар индамай ташқарига чиқиб кетишди. - Ўлишга улгурамиз. Лекин ҳали иккаламизнинг ҳам қиладиган ишларимиз кўп.

Деҳқон йигит билан у ёқ-бу ёқдан гаплашиб нарда ўйнар эканман, унга уч-тўртта латифа ҳам айтиб бердим. Боя сўри остида ётган, варақлари титилиб кетган "Афанди латифалари" китоби ҳам назаримдан четда қолмаган, йигитлар латифага ўн бўлса керак деб тахмин қилган эдим. Тахминим тўғри чиқди.

- Ака, яна бир марта ўйнаймизми, - деди у қулгидан ёшланган кўзларини артар экан.

- Ўйинга уста экансан, қойилман, - нардани четга сурдим. - Кейинги сафар албатта ўйнайман. Ҳозир бироз шошиб турибмиш. Ука, бизларни бу ерга бир зарурат бошлаб келди. Иккита қовун, иккита тарвуз керак бўлиб қолди.

Унинг юзи бирдан жиддий тус олди. У менга бир зум тикилиб қолди, сўнгра бир сўз демасдан ўрнидан турди-да, аввал саралаб қўйилган тарвузлардан иккитасини, сўнгра иккита қаттақон қовунни олиб келиб сўри устига қўйди.

- Биламан, сен довурак, пулга сотилмайдиган йигитсан. Лекин манави озгина пулни...

- Керакмас ака, чўнтагингизни кавламанг. Мен розиман, - у қўлимни маҳкам ушлади. Сўнг ўзига гапираётгандек секин деди, - анави ўртоқларингизни беписанд гапиришини қаранг. Одамга ўхшаб гаплашса бўлар экан-ку. Тўғри гапни мен ҳам тушунаман, тош юрак эмасман.

Йигитга қайта-қайта миннатдорчилик билдириб ертўладан чиқар эканман, у мендан сўради:

- Ака, ҳали яна битта гап айтаман деган эдингиз.

- Ҳа, айтгандек, манави қовунлар кўпроқ Ҳоразм томонларда экилади, - шундоққина оёғим остида ётган иккита қорамтир қовунни кўрсатдим. - Адашмасам, улар "Қора қиркма" деб номланади.

- Тўғри! - йигит қулиб бош силкиди...

Қовун ва тарвузларни кўтариб олган дўстларим олдинда, мен орқада ётоқхона томон борар эканмиз, ҳаммамиз ўз ўйларимиз билан банд эдик. Энди ой ҳам булут ортидан чиққан, осмонга беҳисоб юлдузлар сочилиб кетган эди.

Қизик, ҳозиргина фожеа билан тугаши мумкин бўлган воқеа, ширин муомала туфайли, қолаверса ўз ўрнида, ўйлаб ишлатилган сўзлар туфайли яхшилиқ билан яқунланди. Демак, сўзининг буюқ қудрати олдида ҳар қанча бойлик ҳам, куч ҳам ўз аҳамиятини йўқотар экан.

Ушанда спортчи дўстимнинг Алломиш келбат жуссасига, бойвачча курсдошимнинг бўйиндаги ой нурида жилваланаётган тилла занжирига қараб ана шулар ҳақида ўйлаб борар эканман, замонамизнинг забардаст шоири Абдулла Орипов:

**Темур тиги етмаган жойни
Қалам билан олди Алишер...**
- деганида нақадар ҳақ эканига яна бир бор ишонч ҳосил қилгандим.

Хожимурод АБДУРАҲИМОВ

ШИРИН СЎЗ ЖОН ОЗИНИ...

Қиссадан-қисса

- Анавилар-чи? - дўстим тоғдек уюлиб ётган қовун-тарвузларни кўрсатди. - Пулга гап йўқ!

- Улар сотилмайди, - деҳқон йигит пинагини ҳам бузмади.

- Менга қара, гап бундоқ? Мана шу қовун-тарвузларни қишда, нархи ошганда сотасан, шундайми? Шўнинг учун ҳам бу ерда ўша фурсат келишини кутиб ётибсан, - дўстим йигитни жавобини ҳам кутмай чўнтагидан бир даста пул чиқарди. Ҳозир иккита қовун, иккита тарвузни қирчиллама қишда сотадиган нархини айтасан. Мен ўша нархдан ўн баравар қимматига сотиб оламан, келишдикими?

- Йўқ, келишмадик, - деҳқон йигит нардани охишта ёпиб, бойвачча талабага қаттиқ тикилди ва дона-дона қилиб тазкилади. - Сизга айтдим-ку, қовун-тарвуз сотилмайди деб.

- Сотилмаса ўзингдан кўр. Сендан сўраб ҳам ўтирмаймиз, - спортчи дўстимнинг сабр-қосаси тўлиб гапга аралашди.

- Эҳтимол сизларга кучимиз етмас, - у мушаклари бўртиб қичқин спортчи дўстимга бошдан-оёқ синчков тикилди.

Деҳқон йигит нима демокчилигини тушунай, менга савол назари билан қаради.

- Ҳов анави қовунлар захкаш ерда битибди, - ертўланнинг бир чеккасида ётган қовунларни кўрсатдим. Мен табиатан синчков бўлганим учун бир неча кун аввал бир деҳқон билан суҳбатлашиб, қовун-тарвуз етиштириш сир-асрорларини эринмай сўриштирган эдим. - Захкаш ерда битган қовуннинг пўсти юпка бўлиб қолади, қишга турмайди.

- Гапингиз тўғри, - йигит менга ҳайратланиб қаради.

- Улар пайкални зовурга яқин қисмида етилган бўлса керак, - ҳали полиз оралаб келар эканман, пайкалларни алоҳида эътибор бериб кузатган эдим.

- Баҳорда ерга уруғ қадашдан аввал менимча зовур тарафдан озгина тупроқни захкаш ер томон сурши керак.

- Бу гапингиз ҳам тўғри. Шундай қилиш ниятимиз бор, - йигит бу сафар жилмайди. - Деҳқончиликдан бироз хабарингиз бор экан, ака.

- Булар билганларимнинг ҳаммаси эмас. Бир қўл нарда ташлайлик, қолгани кейин айтаман.

ҒАЙРАТ ВА ФИДОЙИЛИК НАМУНАСИ ЭДИЛАР

Халқ донишмандлиги беэвол ва порлоқ қуёшдир. Мана шу қуёшнинг нурига нур, таф-

тига тафти қўшган инсонлардан бири филология илмининг билимдони, фан доктори, элшунос, қадриятшунос олим Малик Муродов эдилар.

Шафқатсиз ўлим шундай мўтабар инсонни, зиёли суҳбатдошни орамиздан олиб кетди. Ишонгим келмайди. Гўрўғли билан боғлиқ 146

достонни халқ бахшиларидан ёзиб олиб таҳлил қилган Малик ака бугун ўзлари ҳам достонга айландилар. Тиним билмайдиган, толиқшдан йироқ, ҳамиша руҳи тетик олимнинг ишлаш услубининг ўзи ҳайратланарли эди. Хонада икки жойга иш столи ўрнатилган бўлиб, биридаги мавзу устида

ишлашдан толиққан пайтларида иккинчи иш столига ўтардилар. Аёлларига "Бону, мени ҳар замон қақриб туринг, вақт ўтганини билмай узоқ ўтириб қолсам, ўриндиққа ўрнашиб қоламан", - дегандилар. Мен

Хотира — муқаддас

Малик аканинг бу қадар ғайрат ва фидойилик билан ишлаганларини кўргач, ишлаб чарчабдан уяладиган бўлдим. У киши ҳаммамиз учун устоз эдилар. Ҳаммамизни юрт учун, эл учун фидойилик қилишга ундар эдилар. Уларга: "Домла, сиз тиниб-тинчимас одамсиз. Бунинг сири нимада?" деб савол бер-

ганимда, "90 ёшли боғбон ширин мевалар етиштираётган, 80 ёшли чорвадор отарда юрган-да, мен нафақага чиқдим, деб хотиржам юра олмайман", - деган эдилар. Малик ака ортодошларини жуда севардилар. Бир неча бор менга: "Мавлоно, юринг, тоғларга чиқамиз, узоқ овулларга борамиз", - дегандилар. Афсус, шундай аллома билан биргаликда одамлар орасида бирга бўлиш, халқимиз сабоқларидан баҳра олиш бахтини қўлдан чиқариб юборди. Энди юракни пушаймонлик ўти қийнайди.

Малик ака ўзлари хорижий мамлакатларда бўлган дамларда ўзбек халқининг анъаналари, урф-одатлари ҳақида мароқ билан сўзладилар, уларда юртимизга, қадриятлари-

мизга ҳурмат-эҳтиром тугдиришга астойдил ҳисса қўшдилар.

Бугун устоз ёзиб қолдирган 45 томлик "Қундалиқ", "Тундалиқ", "Битиклар" юрта ҳалол хизмат қилиш, элни дилдан севиш каби илмларнинг манбаига айланди.

Домла қамтарин эдилар. Ҳеч қачон ўз эҳтиёжлари ҳақида гапирмас, балки қўни-қўшни, маҳалладошлар ташвишида ўтган кунлардан қувонардилар. Энг ёмон кўрган одатлари - лоқайдлик ва бепарволик эди. На илож, ўлимга чора йўқ. Домла ҳаётда ёруғ, нурли из қолдиришга улгурдилар. Илоҳо охиратлари обод бўлиб, қабрлари нурга тўлсин.

Ҳамдам ТҲИЧЕВ

Аёлгина, ожизгина аёл... Яратганининг ўзи аёлни охира деб қўйибди-ю, лекин унга тоғлардек улкан сабру бардошини ато этган. У ҳар қандай дард-изтиробрларни, ғам-ташвишларни сабр билан сипқориб, метин ирода билан енгиб ўтади. Айниқса, бу фазилат бизнинг ўзбек аёлларида яққол намоён бўлади.

Дилмурод Сайиддиннинг мақоласини ўқидиму, кўз олдимда уруш туфайли эридан айрилган, бир уй болалари билан ёлғиз қолган, ҳам ота, ҳам она бўлган пари момоларини сиймоси гавдаланди. Миллатимиз ҳақиқий оналарининг сиймолари бирма-бир кўз ўнгимдан ўтди. Уларга чин қалбимдан тасаннолар айтдим. Лекин гуруч қурмаксиз бўлмаганидек, турмушимизда ҳам қурмаксимонлар борлиги ачинарли ҳол.

Мақолада айтиб ўтилган воқеани ўқир эканман, ҳаёлимдан дарров қизим ўтди. Унинг термулиб турган кўзларини кўрдим. Иккиланиб турган миттигина юрагидаги ҳис-туйғуларни туйдим. Чунки, ана шундай қисмат бизларни ҳам четлаб ўтгани йўқ. Тақдир экан, йўлларимиз айри тушди. Шўрликкина онаси эса ҳамон ўз бахт-саодати йўлида, яхши ҳаёт орзусида парволи фалак.

Қизимни ҳар сафар қўрганимда, кўришганимда ич-ичимдан эзилиб кетаман. Наҳотки, шунинг учун дунёга келган? Наҳотки, бошқа болалардек бахтли бўлолмайди? Шу каби саволлар мени қийнайди. Мен ҳам фарзандимнинг бахтсиз бўлиши учун дунёга келсин демаяндим. Кўчогимда яйраб, бахтли, тахтли бўлсин дегандим. Афсус, барча уришларим интиҳоси — тақдир шундай бўлди. Тақдир ҳукмидан қочиб қутулолмайсиз.

Не бўлса ҳам меҳр сўнмасин. Меҳр билан муҳаббат куртак ёзади. Кимгадир нисбатан жўш ураётган меҳрингизнинг мукофоти эса ҳали олдинда.

Баъзан тақдирлари келишмай қолган одамлардан энди ҳаётнинг кераги йўқ, аёл зоти шундай бўлса, уйланмаганим бўлсин каби гапларни эшитиб қоламан. Инсоннинг тўла-тўқиси бахтли бўлиши,

бу — ҳаёлий. Лекин, кўплаб бахтли онларнинг бошидан кечириши, бу — ҳаётий. Инсон эзгулик учун яратилган. Унинг қилган ҳар бир эзгу ишлари учун Яратганининг ўзи бахтли онларни ато этади. Шундай онларнинг кўпроқ бўлиши учун эса

дай синовларига сабр қилишликка аҳд қилганман. Ҳаётга бўлган қарашларим ўзгарди. Маънавий дунёқарашимни шакллантирдим. Рухан ўзимни тарбияладим. Бунинг натижасида эса, ҳаётимни бошидан, яъни қайтадан бошлашни ўзимга

барча тайёрлов ишларини тугатиб, кейин уруғни ерга қадайдим. Ана ўшанда тақдир юзга келди. Уруғнинг қикиш ёки чиқмаслиги — тақдир.

Шунинг сингари, тақдирларнинг ундай ёки бундай бўлишига асосий сабаблар бу — муҳит, ҳатти-ҳаракатимиз, таъсиримиз.

Очигини айтсам, ҳаётда қурмаксимон аёлларнинг борлиги жуда ачинарли. Айниқса, уларда Шарқ аёлига хос бўлган ибод, ҳаё, сабр-бардош каби юксак фазилатларнинг қамайиб, охир-оқибатда бутунлай йўқолиши бу миллийлигимизга зид ҳолатдир.

Эркак киши оиланинг подшоиси бўлса, аёл унинг вазири, дейишда доно халқимиз. Аёл оқила, ақлли, ораста ва муноси бўлса, ўша аёл бор оила бахтли оиладир.

Бир доғишманддан сўрабдилар: "Ойлада бахтнинг қалити нимада?". Доғишманд айтибди: "Тўғрироғи, нимада эмас, балки кимда? Бу ким эса — аёл". Умуман, ўзбек аёли ҳақида гапирганда, уни гўзал, лафотли, доно ва зукко, оқила ва ораста, пазанда ва тадбиркор ҳамда эф асосийси, вафодор, садоқатли ёр сифатида таърифлагим келди.

У бундай таърифга лойиқ. Ўзларини ҳаётнинг боши берк қўчаларида олиб юрган баъзи аёллар эса бундан мустасно. Сабаби, улар ҳаёт нималигини орзу-хавас, меҳр-муҳаббатнинг қандай тушунича эканлигини, умрнинг тожи бўлиши БАХТ нималигини билишармикан? Ёки уларнинг яралиши шундаймикан? Ёки бунга муайян муҳит сабабмикан? Сиз бунга нима дейсиз, азиз муштарий?...

Сўзимнинг аввалида аёлни охира дедим, эҳтимол у яқисидир маънода шундайдир. Лекин у шу билан бирга буюқдор, мукаррамдир. Аллоҳ аёлни азиз ва муътабар қилиб яратган. У ҳар қандай мактовларга лойиқ.

Қадрдон ўқувчи! Бу борада сизнинг фикрингиз қандай? Эҳтимол биз эркаклар хусусида ҳам фикр-мулоҳазалар туғилганлар. Балки, ёзганларим баҳс-мунозараларга сабаб бўлар...

Ёзинглар...
Мурод Дил Салоҳиддин
Фарғона

НЕ БЎЛСА ҲАМ МЕҲР СЎНМАСИН...

«Эр излаган аёлгина, кўзингни оч» — 50-сон

ЭСЛАТМА: М. исми 4 яшар қизчаси бор жувон билан танишдим. Қизча менга икки-уч бор: "Дадим бизни ташлаб кетгана", деганди. Қизалоқ ўз отасини кўмсаётганини, унинг учун ҳеч ким ўз отасидек бўлолмаслигини ҳис этдим...

Дилмурод САЙИД

кўпроқ эзгу ишлар қилмоғимиз даркор. Айтадилар-ку, "Ассалоум алайкум ҳам яхшилик", деб. Бу ёруғ оламда нима учун яшаймиз? Бу саволга ўзим ҳам жавоб беришга ҳаракат қилиб кўраман.

Авалло падари бузрукворларимиз ва муқтарам волидаларимизнинг белларига қувват, дардларига малҳам, ёнларига ҳамдам бўлмоғимиз, фарзандларимизнинг касби-камолоти учун, уларнинг солиҳ ва пок инсон бўлиб етишишларида масъул бўлмоғимиз, қолаверса, ахли аёлларимизнинг биз билан бахтли ҳаёт кечиришларини таъминламоғимиз бош мезон деб ўйлайман. Бунинг учун эса ҳар қандай қийинчиликларга пеш келмоғимиз керак. Ана шундагина, бу дунёга бекорга келмаганимиз, нима учун яшаётганимиз аён бўлади.

Ахир буну умр деб қўйибдилар. Умр эса ҳаётнинг паст-баландликлари, сир-синоатлари ва яхши-ёмон амалларимиздан иборат. Бу ҳаётда нималар бўлмайди, дейсиз. Ҳар қандай вазиятга тайёр бўлмоғимиз керак. Шахсан ўзим, тақдирнинг ана шун-

ранж излаган ранжни топади. Лекин барибир ҳаёт гўзал! Фақат уни кўра билиш керак.

Кейинги пайтларда турмушимизда "етим болалар", "меҳрибонлик уйлари", "никоҳсиз болалар" каби иборалар пайдо бўлиб қоляпти. Бунинг ортида эса неча юзлаб тақдирлар турибди. Хўш, бу тақдирларнинг пайдо бўлишида кимлар сабабчи? Тўғри, тақдир дея, ҳамма айбни тақдирга юклашимиз мумкин. Лекин тақдир бутунлай бошқа тушунча.

Деҳқон ернинг ишловини бериб, керакли ўғитларни солиб,

АКС
СЎЗ

ИНСОНДА ЮРАК БОР ЭКАН...

Мен Бахтиёр аканинг дил издорини ўқиб ҳайрон бўлиб қолдим. Чунки менинг тақдиримга ўхшаш жойлари кўп экан. Очигини айтсам Бахтиёр акага акс-садо рункида жавоб ёзган Гайбулла ака Абдуллаев, Юнус ака Толипов, Малахатон Зибеева ва Ферузахонларнинг сўзларини мен ўзимга ҳам тааллуқлидай қабул қилдим. Уларнинг берган маслаҳатлари жудаям тўғри деб ўйлайман.

Аммо, ичимдаги гапларимни сизларнинг ҳукмингизга ҳавола қилишдан олдин бир савол билан мурожаат этмоқчиман: "Ҳаётда адашганлар кўп бўлади, ўзи сиқилган бўлсада ёрдам қилини чўзади. Қашқадарё вилоятиндан Ширин исми қиз Бахтиёр акага: "Биринчи ҳаётингиз барбод бўлганда, кейинги ҳаётингиз яхши бўлиши учун ҳаракат қилишингиз керак эди", - деб ёзибдилар. Ҳаёт давомида уйим, болаларим деб эрак зоти ҳаракат қилса аёл киши қараб туриши керакми ёки у ҳам ҳиссасини қўйиши лозимми?".

Ҳурматли синглим Ширин, сиз Бахтиёр аканингизга: "Сиз йигит кишисиз, умр йўлдош танилашда адашибсиз", - деб ёзаяпсиз. Айтингчи, қизларимизни, аёлларимизни юзига қараб, феъл-атвориға қараб, дунёқарашига эътибор берган ҳолда, ичидагини билиб олиш мумкинми? Мен ҳам ўз суюкли ёримдан айрилдим, у билан бирга фарзандим ҳам кетди. Инсонда юрак бор экан, албатта азоб чекади. Фарзандим 1 сентябрда таваллуд топган, ҳурсандчилигининг чегараси йўқ эди, аммо уч йил муқаддам улар билан ажралдик. Уч йил ичда ҳеч бир қизга кўнгли қўймадим, ярам сал бўлса-да тузал-

син, деб юрдим. Ҳар кимчи ҳам ўз тенгини топиши учун анча вақт керак бўлади. Олти ой давомида 3-4 жойга оғиз солиб кўрдик. Онажоним: "Бир марта ба оғзимиз куйди, етар энди, шойишма ўғлим", - дегани деган. Мен оилада ёл-

«Бахт мени четлаб ўтди» — 47-сон

ЭСЛАТМА: Ёшим 34 да. Бир қиз билан танишиб, севишиб унга уйландим. Хотиним билан муросамиз тўғри келмай ажралишдик. Орадан 1 йил ўтиб О. исми қизга уйландим. Лекин...

БАХТИЁР

ғиз ўғилман, албатта уйга бир аёл керак бўлади. Фақат мени тўғри тушунишлар, уйимизга қўри керак демокчиасман асло. Ота-онанинг ҳам, ўзимнинг ҳам орзу-умидларимиз оз эмас. Бизнинг ҳам уйда чақалоқнинг йигиси янграшини, унга меҳр беришни истаймиз. Ахир: "Болали уй бозор, боласиз уй мазор", - деб беҳиз айтишмаган.

Ўғлимнинг доғида нафақат мен, балки мен учун азиз бўлган онажоним ва дадажоним ҳам қуйиб ёнишарпти. Ўз рўзгорим билан ярашиш ниятим йўқ, лекин ўғлимнинг ҳолидан хабар олиб туриш менинг зиммада, деб биламан. Менга учраётган қизларнинг фарзандлари бор. Кейинчалик ўша беғубор гўдақнинг орқасидан иккаламизнинг орамиз бузилишини хоҳламайман. Чунки ҳаёт давомида бундай ҳолатларни кузатганман. Икки бир-бирига ўхшамаган қалб эгалари бахтли бўлиши мумкин, деб ўйлайман. Кейин ҳар қандай вазиятда боланинг кўнглини олса бўла-

ди. Лекин ёлгон сўзлаш мумкин эмас. Бу боланинг тарбиясига қаттиқ таъсир кўрсатади. Биринчи рўзгоридан ажрашган аёлларимизнинг ичда яхшилари ҳам, ёмонлари ҳам бор.

Ҳар қандай вазиятда ҳам мен ўз тақдиримни фарзанд кўрмаган аёл билан ёки баъзи бир сабабларга кўра уйда ўтириб қолган қиз билан оила қурсам дейман. Илоҳи бўлса менинг она шахримдан бўлсин. Балки бизнинг шахарга келин бўлиш ниятида юрган қиз-жувонлар бўлса ҳам қарши эмасман. Менга юраги пок, ор-номусли, катталарни эъзозлайдиган, йигит кишини бир поғона бўлсада баланд қўядиган, болаларни севадиган қизлар ёқади. Мен санаб ўтган фазилатлар бир аёлда мужассам бўлса, шу аёл албатта

чиroyли бўлади, деб ўйлайман. Мен учун ташки чирой охириги ўринда туради. Энг муҳими, ички чирой бўлиши керак. Мен ҳаммаша ўз қилмишимдан хулоса чиқараман, кейинчалик тақдорламаслик учун, атрофдагиларга ҳам аҳамият бериб улардан фақат яхши томонларини ўзимга олишга ҳаракат қиламан. Ўз кучим, ақлим, муҳаббатимга таянган ҳолда айта оламани, менинг оиламга келган инсон чиндан ҳам бахтли бўлади. Бунинг учун қўлимдан келганича ҳаракат қиламан.

Ёшим 30 да, касбим чевар, аслида эса авто-слесарликка ўқиганман. Бир китобда ўқиган эдим — 1979 йилда туғилган қиз билан ҳаётимни боғласам бахтли бўларканман. Балки бу сизларга галати туюлар, лекин шундай. Онажоним: "Келинимиз ўқимишли бўлсин", - дейди. Мен қаршмасман. Лекин ўзимга ўхшаб чевар бўлса яхши бўларди. Бу менинг орзум десам ҳам бўлади.

БАХРОМЖОН

Андижон

«ДЎСТ БЎЛАМИЗ, ЛОЛАЧА» РУКНИ ОСТИДА ДЎСТЛАШСАК...

«Жонимдан ортиқ кўрардим» — 51-сон

ЭСЛАТМА: Дўстим билан бир-биримизни авваллариди, Фотима-Зухраларга уйланамиз, деб аҳдлашиб қўйган эдик. Аммо у пул учун, кўча-қўйдаги олифтаргарчилик учун мендан воз кечиб, бошқа билан дўстлашиб кетди.

ШЕРЗОД

Ҳурматли дўстим Шерзодбек! Мен сизнинг газетига ёзган мақолангизни ўқиб лол қолдим. Буну қаранг-ки, менинг ҳам исимим Шерзод ва мен Тошкентда ўқиб юрган кезларимда сизнинг қисматингиз менинг ҳам бошимга тушган, яъни сиз билан менинг тақдирим бир хил экан. Сизга маслаҳатим, кўп ўйлаб сиқалаверманг. Бунақаларни пул гадоси дейдилар. Сиз ҳам унга нисбатан локайд бўлинг. Дўстингиз сиз билан юрган кезларини эслаб қилган ишдан уялиб юрсин. Агар рози бўлсангиз, сиз билан хат орқали дўстлашсақ ва ажаб эмаски, у дўстингиз билан Фотима-Зухраларга уйланиш насиб қилмаган бўлса, иккаламиз дўстлашиб зора ўша эзгу ниятга эришармиз. Тенгдошларимни «Дўст бўламыз лолача» руқни остида узаро дўст бўлишга чақираман. Нормард дўстлардан эса Оллоҳ бизни асрасин.

Шерзод УРАЛОВ

Бухоро шахри

ТАҲРИРИЯТДАН: Муҳлисмин Шерзод Уралов билан дўстлашмоқчи бўлсангиз, мактубингизни редакция манзилига жўнатинг. Биз эса ўз навбатида хатни Шерзодга юборамиз.

Меҳрибон оймомо қизимиз
НИЛУФАРОЙ!

Сени таваккуд айёми — 22 баҳорини ва кифиб
келаётган Янги йилни билан иш юракдан
табриклаймиз! Сени лавозиди узок умр, сохлик, омонлик,
бахту-саодат тилаймиз! Ушайган эфринини хар бир
кунини шодлик ва кубонлакларга тасвир. Ишларини тубиж,
оилани тинчлик-хошнотламлик тилаймиз.

Оллоҳ ҳаммани тахфизини бфасин.

Адажонинг, онажонинг, опанг Гулнора, аканг
Фаэлиддин, жиянларинг Шахзод,
Фарход

ХОЛИДА!

Сени 21 ёшини
билиш
табриклайман.
Дуодани барфа
яшми тилаклар
хамроҳини

бфасин.

Қашқадарё

Қобилбек

себни тилайман. Шу қаторда Азатовлар ва Султоновлар оиласини Янги йил
билан табриклайман.

Пскент

Севимли
Фарход ва
Нилуфархон
АХАТОВЛАР!

Сизларни турмуш қураётганини
5 ойлани, Янги йил ва тушман
кунини билан табриклайман.
Сизларга сохлик, омонлик бахт, омад,

Мухайё

ҚИЗЛАРИМИНИ ЎҚСИТМАСАНГИЗ

Ёшим 28 да. Касбим ҳамшира, ило-
жи борица одамларга яхши гапириб,
ширин сўзин билан даволашга инти-
ламан. Икки нафар қиз-
чам бор. Ҳаётда қаттиқ
адашиб, арзимаган гап-
га уйдан чиқиб кетганман. Шундан ке-
йин қайтиб борсам, қайнонам мени
киргизмади. Аини дамда ота-онамини-
кида яшайман. Қизларим ширингина,
ойдеккина. Шуларга қараб хўрлигим ке-

Қайда ўзи ўша бахт

лади. Нахотки болаларим "ота" деган
сўзни билмаса? Қани энди болала-
римни ўз боласи ўрнида кўрадиган,
алоҳида уй-жойи бор,
30-45 ёшгача бўлган,
меҳрибон, мард, олижа-
ноб бир эркак бўлса... Мен излаган
бегим, бормисиз?

РОБИЯ

Тошкент шаҳри

ОЙНА ЧИА-ЧИА СИНГАНДИ

Мен ҳар кеч уйкуга ётишдан олдин
илоё, туш кўрмасам эди, деб ўйлайман.
Негаки, туш кўрсат эртасига нимадир
юз беради. Бехосият туш кўрсам эрта-
лаб юз юваётиб ту-
шимни сувга айта-
ман.

Бир куни тушимда
ваннахонадаги кўзгу
чил-чил бўлиб синиб
кетди. Минг афсуслар бўлсин-ки, мен
кўрган тушимга садақа бермабман. Ора-
дан бир ҳафта ўтиб жиянимни турмушга
бердик. Тўйдаги хурсандчилигимиз туга-
май туриб, эртасига узатилган жияним-
нинг сингилси, яъни 18 ёшли Малоҳат
олманд ўтди.

Сабаби эса номаълум. Лекин мен

ўзимни унинг ўлимида айбдор, деб ҳис
қиламан. У нимадандир кўп сиқиларди.
Мен ахмоқ бўлсам, унинг дардларини
билишга ҳаракат қилмабман. Ҳамма қиз-
лардагидек балоғат
ёшидаги туйғулар
деб ўйлабман. У ичи-
даги дарду-аламини
ўзи билан бирга олиб
кетди. Малоҳатим,
мени кечира олсанг кечир. Юрагимдан
аламларим, фарёдларим кўз ёшим билан
бирга отилиб чиқади. Илоҳим ярат-
ган эгам ҳеч кимнинг бошига бундай
кулфат солмасин экан.

Раъно УММАТОВА

Тошкент шаҳри

ОТЛАРГА МЕХР ҚЎЙДИМ

Қўшнимиз Каримжон ака қишлоғимиз-
да кўп йиллар фелдшер бўлиб ишла-
ган. Ҳаётида жуда кўп қизиқ воқеалар
бўлиб ўтган. Бир йили қишда касал
кўргани борганини гапи-
риб берди.

- Қишнинг изиллаган кун-
лари, Янги йил оқшоми
эди. Тоғ тепасидаги Испой деган қиш-
лоқдан хабар келиб қолди. Бир аёл оғир
бетоб экан. Қорахон деган отим бор
бўлиб, узоқларга шуни миниб борардим.
Отни миниб йўлга тушдим. Бориб дарҳол
муолижага киришдим. Унинг иссиғи
қайтиб ахволи енгиллашгач, қайтишга
тараддулдандим. Соат тунги 2 лар бўлиб
қолганди. Қор ҳамон бўралаб ёғар, тун-
ги совуқ суякларни изиллатарди. Уй
эгаси "қолинг" дея кистарди.

Хотиним, болаларим, айниқса кекса
онамининг хавотир олишини ўйлаганим
учун қолишни ҳаёлимга ҳам келтирмас-
дим. Йўлга чиқдим. Эски қабристон
орқали яқин йўл бор эди. Шу ердан
ўтмоқчи бўлдим. Йўлни шу томонга
бурганимда отим орқага тисарилди.
Бир-икки қамчилаганимдан кейин
юрди. Аини йўлнинг ўртасига борганим-

да қоронғилиқда отим бир чуқурга (эхти-
мол бирор эски қабридр) мункиб тушиб
кетди. Жон ҳолатда отдан турмоқчи
бўлдим. Кўзимдан учкун сачраб кетган-
дек бўлди. Қўлим оғирди.

Яна бир-икки урингач
ўзимдан кетиб қолибман.
Кўзимни очганимда те-
памда хотиним йиғлаб турарди. Кейин
менга воқеани айтиб беришди. Қора-
хон бечора бир амаллаб чуқурдан чи-
қибди. Мен эса унинг бўйида беҳуш
осилиб қолган эканман. Оёқларимнинг
узангида бўлгани йиқилишимдан асра-
ган. Отимнинг эса бир оёғи синган экан.
Шу ҳолда базўр уйга етиб келибди. Ке-
либ дарвозахонада кишабди. Югуриб
чиқиб мени олишгач, Қорахон ўзини
таппа ерга ташлабди. Ўзим Қорахонни
оёғини даволадим. Сал оқсайдиган
бўлиб қолди. Мен уни оғир ишга иш-
латмай авайлаб боқдим. Чунки, от бечо-
ра қабристонни оёқ ости қилгиси кел-
маганди. Мен эса уни ургандим. Айнан
шу тунда кўлим синди. Бу ҳам Оллоҳнинг
бир жазоси бўлса керак. От ҳақида гап
кетса шу воқеаларни эслайман.

ХАМИДА

Профессор Эргаш Салимов клиникаси барча тур-
даги аллергия, бўғин, ошқозон-ичак хасталиклари-
ни, касалманд, нимжон болаларни махсус усуллар-
да даволайди. Бронхиал астма хасталигида гормо-
нал дорилар қўлланмайди.

Аллергик касалликларни аниқлаб, даволашда турли
аллергенларни қўйиб синалади. Иш вақти соат 8
дан 17 гача.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент, Уйғур Хўжаев кўча-
си, 4-уй, 10-хона.

Автобуслар — 27, 35, 46, 53, 91. **Трамвайлар** —
7, 8, 16. 1-шаҳар клиникаси бекати. **Тел:** 49-
43-33, 42-56-50.

**Шарипов Фозил Орифо-
вич** номига Тошкент шаҳар
Миробод тумани Тарас
Шевчинко номли мактаб то-
монидан, 1997 йилда берил-
ган **О'Р-А № 033828** рақам-
ли шаходатнома йўқолган-
лиги сабабли **БЕКОР ҚИ-
ЛИНАДИ.**

Ижтимоий йўналишдаги Республика мах-
сус гимназияси томонидан **Юсуфжонов
Одил Абдуғафурович** номига берилган
О'Р-А № 616198 рақамли аттестат йўқол-
ганлиги туфайли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

Ижарада квартира керак.
Тел: 136-58-82
Дилшод Кўлдошевни сўранг.

«КАМОЛОТ-КОМПЬЮТЕР» ўқув маркази таклиф қилади.

3 ойлик курслар:

- Инглиз тили, - Инглиз тили ва компьютер, -
Бухгалтерия ҳисоби ва компьютер билмилари,
- Банк иши ва компьютер билмилари, -
Теле-радио-видео аппаратураларини таъмир-
лаш устаси, - рус тили, Интернетда Web-site,
- Компьютерларни таъмирлаш устаси

2 ойлик курслар:

- Компьютер билмилари: (Windows-2000, Ms
Office) INTERNET, E-MAIL,
- Бухгалтерия ҳисоби, - Электр жиҳозлари-
ни таъмирлаш устаси,
- **1-С Бухгалтерия дастури — 1 ойлик.**

Курсларни тугатгандан сўнг диплом берилади. Манзилимиз: Тошкент.
Навоий кўчаси-9, «Пищепром» лойиҳа институти биносининг 4-қавати.
(ТРАСТБАНКнинг ёнида.) **Тел: 41-33-96, 58-48-50.**

ҚАЛБИНГГА ҚУЛОҚ ТУТ

Ўз қалбига қулоқ тута билган
инсон инфарктдан сақланиш-
нинг 50 фоиз имконига эгаман,
деб ҳисоблайверса бўлади,
яъни улар хасталиқдан хабар
берувчи белгиларни эътибор-
дан четда қолдиришмайди.
Куйида берлинлик психолог
Тани Ламканинг 9 та саволига
жавоб берсангиз, юрак-қон то-
мирла-
рингиз-
нинг

дан ўтгач инфарктга чалиниш
ҳоллари борлиги (2)

7. Сизнинг ҳаракат доирангиз.

- Ишингиз кам ҳаракатли ва сиз
спорт билан шуғулланмайсиз (4)

- Ишингиз кам ҳаракатли иш,
аммо сиз ҳафтада бир марта
спорт билан шуғулланасиз (2)

- Хар кунни кўп ҳаракат қиласиз,
аммо спорт билан шуғулланмай-
сиз (2)

- Хар
кунни кўп

Ўзингизни синаб кўринг

ахволи ҳақида тўлиқ маълумот
оласиз ҳамда лозим бўлган
маслаҳатларга эга бўласиз. Хар
бир савол сўнггида турган ра-
қам ижобий жавоб баҳосини
билдиради.

1. Эрталаблари кўкрак қафасин-
гизда пайдо бўлиб, кун ўртасида
тархаб кетувчи оғриқни ҳис эта-
сизми? (4)

2. Кўп чекасизми?

- Кўпи билан бир кунда 10 дон
сигарет (2)

- Хар кунни бир кути (4)

- Бир кутидан кўпроқ (6)

3. Жисмоний меҳнатдан сўнг
бўйин, елка ва кўкрак соҳасида
узоқ давом этадиган оғриқ ҳис
этасизми? (6)

4. Ошиқча вазнингиз йўқми? Нор-
мал вазни аниқлаш учун умумий
бўй узунлигидан 100 ни олиб таш-
лаш лозим.

- 10-14 кило ошиқча вазнга эга (4)

- 15 килограмм ошиқча вазнга
эга (6)

5. Тунлари ёмон тушлар кўриб,
кўксингизда оғриқ билан уйғониш
ҳоллари бўладими? (6)

6. Сизнинг ҳаётингизга хавф ту-
ғдириши мумкин бўлган факторлар.

- Юқори қон босими (6)

- Диабет (2)

- Подагра ёки ревматизм (1)

- Холестерин юқорилиги (2)

- 40 ёшдан ўтган эркаклар (2)

- Климакс давридаги фаол жин-
сий ҳаёт (2)

- Яқин қариндошлар орасида 60

ҳаракат қиласиз ва спорт билан
ҳам шуғулланасиз (0)

8. Одатда қандай овқатланасиз?

- Сизни бу савол кўп ўйлантир-
майди, аммо вазнингиз ва вужу-
дингиздаги холестерин моддаси
жойида (0)

- Вужудингиздаги холестерин
моддаси ошиб кетган, аммо сиз
ёғли овқатлар ейишдан сақла-
нишга ҳаракат қиласиз (2)

9. Рухий ҳолатингиз.

- Камдан-кам ҳолларда жаҳлин-
гиз чиқади (0)

- Жаҳлингиз чиққанини яши-
ришга интиласиз (1)

- Кайфиятингиз йўқлигини бош-
қаларга билдирмасликка ҳаракат
қиласиз (4)

- Ишингизни йўқотиб қўйишдан
кўрқасиз (4)

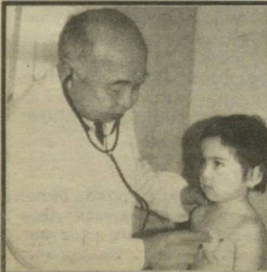
- Сизни жиддий моддий муам-
молар қийнамоқда (2)

НАТИЖАЛАР:

0-6 балл. Сизда инфаркт олиш
хавфи ўртадан паст.

7-15 балл. Сизда хотира заиф-
лашуви хасталиги белгилари
бор. Ҳеч бўлмаса хар кунни ярим
соат тоза ҳавода айланинг. Им-
кони бўлса, лифтанг фойдалан-
манг. Албатта ақин кунларда вақт
топиб шифокор кўригидан ўтинг.

15 баллдан юқори. Шифокор-
га тест натижаларини кўрсатиб,
чуқур текширишларини сўранг.
Шунда юрагингизга нима бўлга-
нини аниқлайсиз.

Оилада 2 ўғилмиз. Бир синглимиз ҳам бор. Эсимни танибманки, отамнинг уриш нарийёда турсин онамга бирон оғиз ёмон сўз айтганларини билмайман. Шу сабабли, қиз болага ва ёки аёлга қўл кўтарган инсонни ёмон кўраман. Ақинда ҳаётимда бир воқеа содир бўлдию, икки қадрдон дўстим ва ўз севган қизимдан айрилдим. Нега бундай бўлиб қолди — ўзим ҳам билмайман. Аслида ўшанда кимгадир ёмонлигига яраша ёмонлик, жабр чекаётган инсонга эса яхшилик қилдим. Оқибатда эса ёмонга чиқиб қолгандайман. Келинг бир бошдан сўзлаб берай...

Харбий хизматни тугатиб қайтгач, эртаси куни дўстларим билан бизни-кида хуш-хурсандчилик қилиб ўтиришдик. Димоғимиз чоғ эди...

Шунда дўстларимдан бири: "Бола-лар, юринглар, тоза ҳавога чиқайлик", -деб қолди. Биз ҳаммамиз кўчага чиқдик. Соат тунги 23 лар атрофи эди. Узоқдан бир йигит билан қиз келаётганига кўзимиз тушганди. Биз эътибор бермай, гаплашиб турдик. Шу пайт қиз боланинг инграган овози эшитилди. Ўгирилиб овоз келган томонга қарадик. Қарасак, бояги биз кўрган йигит ёнидаги қизни урар, нималардир деб сўкиб бақираётган экан. Мен ўша тарафга боришга чоғландим. Шунда ўртоқларим: "Нима қиласан аралашиб", -дейишди. "Ахир у қиз болани урарпти-ку, биз қандай қараб тураверамиз", -деб ўша томонга югурдим. "Ака, қиз боланимиз шун-

чалик урадимми? Қўйсангизчи ахир", -деб йигитнинг қўлини ушладим. Қиз ўгирилиб менга қаради. Мен турган жойимда қотиб қолдим. У севган қизим Дилфузанинг синглиси Дилдора эди. Қиз кўз ёшларини артиб: "Умид ака, нима қиласиз аралашиб,

берган экан-да", -дедим. У бўлса: "Юр, сенгайм кучим етади", -деди кечиртагини чўзиб. Дўстларимнинг бирор-тасиям биз яқин келишмади. "Майли, уришасан уришаверамиз", -дедим-да, унинг жағига бир тепдим. Дилдора эса: "Қўйинг, Фарҳод ака", -деб мен-

лар. Кейин билсам, у боланинг жағи шишиб, касалхонада ётган экан. Дадам менга билдирмай жарима ҳам тўлаб келибдилар.

Кечкурун мен Дилфузанинг олдига бордим. Аммо у: "Иккинчи менинг олдига келманг. Мен сизни яхши кўрмайман", -деди. Мен: "Дилфуза, нимага бундай қилаёсан?" -деб сўрадим ҳайрон бўлиб. У

ЎРАВОННИНГ ЗАРБИДАН СЕВГИМ БУЗИЛДИ

бошингизга бало орттириб олманг", -деган ҳам эдики, бошимга урилган зарбадан қалқиб кетдим. Қўлоқларим шангиллаб, ҳаммаёғим қонга беланди. Йигит менинг ахволимга парво қилмай: "Ўв, менинг ишимга аралашма, охири ёмон бўлади", -деа да-дага қиларди. Мен унга:

дам билан нималардир деб гаплашиб бирга кетишди. Тушга яқин эса дадам уйга кўнгирак қилиб, мени тез ишхоналарига чақирдилар. Борсам, дадам қўлимга милицияга менинг устимдан тушган шикоят хатини тутқаздилар. «Ўғлим, армиядан келар-келмас бошимизга шунча балони ёғдирдингми? -деб койиди-

Дил изҳори

ФАРҲОД

ЎША ВОҚЕА ҲАМОН ЁНИМДА...

Мен "Оила ва жамият" газетасининг бирор сонини ҳам қолдирмай ўқиб бора-ман ва ҳар гал ўзимнинг бо-шимдан ўтган бир ёвуз ходисани ёзмоқчи бўлама-ну, лекин бунга журъат қила олмаيمان. Ўйлай-ўйлай охири бу ишга жазм этдим. Хуллас, ёшлигимда онам жуда кўп касал бўлар эди. Шу сабабли касалхонага дадам билан қатнар эдик. Бир куни улар касалхонага кетиш олдидан: "Қизим, бу-гун бозорга ҳам кириб ўти-шимиз керак. Шунинг учун сал кечроқ келамиз. Сен ду-гонанг Муборакни чақириб, укаларингга қараб ўйнаб ўтиринглар", -деди. Мен ўша пайтда тахминан 3-син-фда ўқирдим.

Дадамлар кетганидан сўнг мен ён қўшнимиз, яъни ду-гонам Муборакни чақиргани уларникига чиқдим ва дарвоза олдига туриб уни чақирдим. Ичкаридан ким-дир: "Қиравер, у ухлаб ётибди", -деди. Мен аста эшикни очиб ичкарига кир-дим. Қарасам, унинг акаси, велосипед тузатаётган экан. Мен салом бериб: "Уни уйғотиб юборинг, ил-тимос", -дедим. У бўлса: "Нима қилмоқчисан", -деди. Мен: "Ўйда ҳеч ким йўқ, у мен билан бирга ўтирсин", -дедим. У бўлса: "Бориб ўзидан сўра", -деди. Мен уни уйғотгани ичкарига қираётсам, у тўсатдан орқадан келиб мени даст кўтариб олиб, ичкарига қираверишдаги қаработга ўтказиб қўйди. Кейин: "Муборак уйда йўқ, эрталаб қиллоққа кетиш-ган", -деди. "Унда нима учун уни бор дедингиз", -дедим, у ахлаб менга: "Мен

сени яхши кўраман, шунинг учун сен билан яхшилаб гап-лашгим келди", -деди. Мен бўлсам: "Илтимос, мени қўйиб юборинг, уйда укам-лар кутиб ўтиришибди", -дедим. У бўлса юзимга бир тарсаки тушириб: "Агар ҳозир овозингни чиқарсанг бўғиб ўлдираман", -деди ва ўзининг қалтис ҳаракатини бошлади. Орадан тахминан бир дақиқалар ўтар-ўтмас кимдир Муборакнинг онаси-ни чақириб, ичкарига кириб кела бошлади. У бўлса дар-шов мени қаработ тағига те-пиб киргизди. "Шу ерда да-мингни чиқармай ўтир", -деди. Мен бўлсам қўзларим-да ёш, ўзимни бир зум ҳам тўхтатолмасдим. Аёл уни онасини сўради. У бўлса: «Онамлар қиллоққа кетиш-ган, бугун кечкурун келиш-лари керак", -деди. Мен қа-равот тағига ўтирар экан-ман, ҳаёлимда ҳозир бўлган воқеани ўша аёлга чиқиб айтмоқчи бўлдим. У аёл: "Бўпти, мен кечкурун кела-ман, онамга Раёно опа ке-либ-кетди, деб қўйинг", -деди. Шу маҳал бирдан оти-қилиб қаработ тағидан чиқдим. У бўлса қўрқиб нима қи-ларини билмай қолди.

Раёно онам, деган бу аёл бизга қўшни бўлиб янги кўчиб келган экан. У дадам билан бирга ишлар ва биз-никига ҳам гоҳ-гоҳида келиб турарди. Мени кўриб: "Вой, сен Р.нинг қизи эмасмисан, сени ким хафа қилди?" -деди. Мен бўлган воқеани айтмоқчи бўлганимда ана-ви ахлаб: "У синглим Мубо-рак билан дугона, уни сўраб келибди. Мен: "У уйда йўқ", -дедим ҳам "алдаясиз", -деб ичкарига кириб кетди. Мен уни калтакесак билан

қўрқитмоқчи бўлаётганимда қаработ тағига яширинди ва ўша пайт сиз кириб келдин-гиз", -деди менга муштин пастдан кўрсатиб. Раё-но опа бўлса: "Бўлди, йи-лама, юр уйингга, даданг уй-дами?" -деди. Мен: "Йўқ, улар кетишган", -дедим.

Шу-шу бўлиб ўтган воқеа-ни ўша ахлаб ва мен билан-ман. Гоҳ-гоҳида ўзимни ўзим ёмон кўриб, ўлдиргим келарди. Ҳатто бир неча мар-та мактабга кетиш олдидан сочимни ювиб қиш кунлари рўмолсиз кетар эдим. Ўқиш-га кириш учун дадам репе-титор топиб қўйган эди. Ўшанда 11-синфда ўқир эдим. Репетиторга ҳам бор-май роппа-роса 4 соат қат-тиқ қишда ташқарида ўтир-ганман ва уйга келиб 2 кун овқатсиз ётибман. Кўзимни очсам, ота-онам олдидан: "Уйга келаверсанг бўлмай-дими? Шундай совуқда ре-петиторга бордингми?" -дейишди. Мен эса қувониб кетибман, "хайрият ўлар эканман", -деб. Лекин бун-дай бўлмади. Ҳозир 18 ёшдаман. Олий ўқув юр-тининг 2-курс талабасиман. «Ўтган воқеани ёзишдан муддаонг не», -деб сўра-сиз. Мен аввало ота-оналар ёш қизларига ниҳоятда эътиборли бўлишларини, асраб-авайлашларини, ўспирин ўғил болаларининг ҳам юриш-туруши, ахлоку одобига кўз-қўлоқ бўлишларини тилардим. Қаранг, неча йилки, мен ўша жи-рканч воқеадан азият чекиб келмоқдамсан. Эртага бир кун тўй бўлсам... Ахволим не кечади, билмайман...

Н.

Хива

ҲАР ЮРАККА БИР ЁР ЯРАШАР

Ўзига тўқ оиланинг учинчи фар-зандиман. Яхшигина касбим бор. Ҳамма нарсга етарли... Лекин эс-килар бекорга "бир кам дунё", де-маган эканлар.

Бундан бир йил олдин ишга бо-риб, келиб юрган чоғимда қўшни қишлоқда яшайдиган бир қизни учратиб, севиб қолдим. У билан ўртоғим орқали танишиб олдим. Иسمи Зумрад, котиба бўлиб иш-ларкан. Танишган кунимиздан бошлаб унинг ёнига тез-тез бора-диган бўлиб қолдим. Кунлар кет-тидан кунлар ўтиб бораверди. Мен унга жуда қаттиқ боғланиб қол-дим. Икки кун кўрмасам касалдек бўлиб қолардим. Унга: "Сизни се-ваман", -деб айтолмасдим. Чунки бирдан севгимни рад этса, ундан кейин нима бўлишини тасаввур қилолмасдим. Бир куни анчадан бери қийналиб юрганимни кўрган ўртоғим, гул совға қилишимни маслаҳат берди. Бозорга бориб энг қиммат, энг чиройли гўлдан олдим. Ҳаяжонимни базўр енгиб, гулни унга тақдим этдим. Гул ба-ҳона уни севиб қолганимни, усиз яшай олмаслигимни айтдим. Унинг ҳам менга бефарқ эмасли-гини, менга кўнгли борлигини билдим...

Мен уйдағиларимга севган қизим борлигини айтдим ва уларни Зум-радларникига совчиликка юбордим. Жоним ҳалак бўлиб, совчиларни кута бошладим. Бироқ улар совчи-ликдан авзойилари бузилиб қай-тишди. Зумрадининг ота-онаси: «Қи-зимиз ҳали ёш, ундан ташқари бир қариндошимизга ваъда бериб қўйганмиз», -дейишибди.

Мен бу гапдан юрагим ларзага келиб уларникига бордим. Мен-га ҳам онаси шу жавобни берди. Уйга келиб бор аламмимни ички-ликдан олдим. Ота-онам менинг ахволимни кўриб қойишди, фар-

зандиман-да, эзилишди. Мен уларга: "Зумрадин олиб қочиб кетаман", десам, улар: "Бизни элу юртнинг олдига шарманда қилма, жон болам. У бўлмаса бо-шқа қизга уйлантириб қўйайлик", -деб роса ялинишди.

Мен эса: "Зумраддан бошқаси-га уйланмайман", деб туриб ол-дим.

Орадан икки ойча вақт ўтди. Шу вақт ичида Зумрад билан учра-шиб турдим. У: "Сизни севаман, лекин ота-онамга ҳам қарши чи-қолмайман", деб қийналарди...

Охири бўлмади. Ота-онам, опа-акам билан, қариндошларимиз қистови билан уйланишга рози бўлдим. Менга ҳам бир қариндо-шимизнинг қизини унаштириб келишди. У қиз Зумрадин севи-шимни биларди. Шундай бўлса ҳам рози бўлибди. Мен севма-ган қиз билан яшашни тасаввур қилолмасдим...

Тез орада тўй бўлди. Орадан 8 ой ўтди ҳамки, мен ҳеч қўника олмаппман, севолмаяппман... Ҳар бир юракка бир севги, бир ёр ярашаркан. Мен уни юрагимга қирата олмаппман, чунки у ер-дан Зумрадининг муҳаббати жой олган...

Бир куни Зумрадининг олдига бориб, унга қараб қўзларимдан ёш чиқиб кетди. Кундан-кунга ичим қоронғулашиб, хушчақчақ-лигимдан асар ҳам қолмапти.

Ота-онам хурмати учун хотиним билан яшаб юрибман. Унга ҳам қийин... Қўникиб кетаман, деб ўйлаган эдим. Йўқ, унга меҳр бе-ролмаяппман. Ширин сўз айтол-маяппман. Уйга оёғим тортмайди, еган-ичганим ботмайди. Сизлар-дан маслаҳат кутиб, севги азо-бидан юрак бағри қон -

АБРОР

АСҚАД МУХТОР ЎГИТЛАРИ

Бағоят маъруф устозим, таниқли адиб Асқад Мухтор "Ўзбекистон адабиёти ва санъати" газетасида бош муҳаррир бўлганларида мен бўлимда ишлардим; кайфиятлари хуррам дамларда хоналарига кирардим ва у кишининг мумтоз суҳбатларидан баҳраманд бўлардим.

Дедим:

- Жамъи жумбоқлар ва истикболлар эшигини бирма-бир очадиган калид недур?

Дедилар:

- Илм, ҳунар, заковат.

Дедим:

- Миллатни камолот сари

лар ўзга йўлни маъқул топишса-чи?

Дедилар:

- Уларга омад тилардим, кўмак кўрсатардим.

Дедим:

- Айрим фарзандлар, шо-гирдларнинг андишасизлиги, лоқайдлиги, узрсизлиги нимада?

Дедилар:

- Ота-оналар ва устозларнинг бебурдлиги, беғамлиги, бетутуруқлигидан.

Дедим:

- Фарзандлар ва шоғирдларга тагин тилакларингиз?

Дедилар:

- Касбу-кори-га — садо-кат, қа-вм-ларга — меҳр, та-биатга — муҳаб-бат!

Дедим:

- Бунга қандай қилиб эришмоқ керак?

Дедилар:

- Садоқатга - эҳтиром, меҳрга - самимият, муҳаб-батга - шафқат ва

эминлик туфайли.

Дедим:

- Зиддиятларнинг боиси недур?

Дедилар:

- Икки дорвоз бир дорда ўйнолмаслиги, икки қўчор-нинг боши бир қозонда қай-намаслиги.

Дедим:

- Исёнинг сабаби недур?

Дедилар:

- Зулм!

Дедим:

- Фарзандлар ва шоғирдларни не илму ҳунарларга даъват этардингиз?

Дедилар:

- Ўғилларни заминга меҳр қўйишга, келажак касби бўлмиш илмий-техника тараққиёти, компьютер ас-сорларини обдон ўрганиш-ларига хоҳишманд эдим.

Дедим:

- Ахир, ерга ишлаш билан илмий-техника тараққиёти кутбнинг икки томони-ку?

Дедилар:

- Келажакда уларни бир-лаштирган, уйғунлаштирган йигитларнинг қўли баланд бўлади. Зеро, Беҳбудий ҳазратлари таъкидлайди-лар: "Ўтган замон учун эмас, келажак замон учун ишлай-лик".

Дедим:

- Қиз болаларга истакларингиз?

Дедилар:

- Умр ва қувватларининг лоақал ярмини рўзгорга сарфлашга имкон беради-ган соҳага сафарбар этар-дим.

Дедим:

- Фарзандлар ва шоғирд-

лар ўзга йўлни маъқул топишса-чи?

Дедилар:

- Уларга омад тилардим, кўмак кўрсатардим.

Дедим:

- Айрим фарзандлар, шо-гирдларнинг андишасизлиги, лоқайдлиги, узрсизлиги нимада?

Дедилар:

- Ота-оналар ва устозларнинг бебурдлиги, беғамлиги, бетутуруқлигидан.

Дедим:

- Фарзандлар ва шоғирд-

лар ўзга йўлни маъқул топишса-чи?

Дедилар:

- Уларга омад тилардим, кўмак кўрсатардим.

Ўтган сонларнинг қисқача мазмуни: Лобар билан Равшан севишиб, бир-бирига етиша олмади. Лобар бошқа йўлга турмушга чиққач, Равшан ҳам Розия исми қизга ўйланади. Аммо келиннинг кўнглини ололмай қийналади.

- Мен бу гулларни асраб қўймоқчиман... Розия кўзлари-га қўйилиб келаётган ёшни яшириш учун бошини эгди.

Равшан унинг қўлидаги гул-ларни олди ва елкаси били-нар-билимас титраётган Розия-ни бағрига тортиди. "Кечир, кечир мени", - деди Равшан

бор узокдан уни кўрганди. Ле-кин бугунгидек яқиндан учрат-маганди. Равшан унга тикилиб қолди. "Ўн йил ичида ўн ёшга яшарибди", - деди хаёлида ўзи-га-ўзи. Лобар худди мактаб давридагидек дугоналаридан ажралиб турарди. Соқлари кал-та қилиб қирқилган, бармоқла-

турган экан шекилли: "Менда-ям битта тақлиф бор, ўша уч-рашувларимиз менинг ресто-ранимда бўлса", - деди. Ўтир-ганлар қийқириб қарсақ чалиб юборишди.

Кеча охирида Лобар айрим сабабларга кўра ёлғиз келган-лигини, бугун шаҳарга қайти-

ЁШЛИКДА БЕРГАН КЎНГИЛ

унинг кўзидаги ёшни қўли билан артarkan. Розия охишта унинг кўксига бошини қўйди...

Розия кўрган тушидан чўчиб уйғонди. Тонг отмаган, хона-дошлари ҳам пишиллаб ухлаб ётибди. "Тушим курсин", - деди ўзига-ўзи. "Равшан акам яхши етиб бордимикан? Ўғилли бўлганидан суюниб, дўстлари билан ичиб юрган бўлса-я?"

У хар хил хаёллар билан анча вақтгача ухлай олмади. Тонгга яқин кўзи илинган, яна ўша туш-ни кўрди. Равшан акасини кан-дайдир қора махлук ўз домига тортиб кетаётган эмиш. Розия тортиб олмоқчи бўлиб харчанд уринмасин кучи етмасмиш. Равшан акаси эса кўрқиб ўрни-га қикир-қикир кулармиш...

У эрталаб ёмон кайфиятда ўрнидан турди. Хонадагилар билан номигагина чой ичди. Дераза олдида борди-да, тик турган қўйи пастга қараб, уй-дагиларини кута бошлади. "Эр-тароқ бирови кела қолсайди, кўнглим бироз ёришарди", - деб ўйлади. Орадан ярим соат вақт ўтди. "Розия ким?" деган овоз-дан ўзига келган Розия: "Худо-га шукр, Худога шукр", - дея ташқарига йўналди. Эшик олди-да Равшанни кўриб кўнгли ёришди. Равшан қўлида бир даста гул, қулиб турарди:

- Онажониси, бу сизга, - дея гулни тўтказди. - Ўғилча қалай, ўзинг-чи, яхшимисан?

- Раҳмат, яхши.

- Мен шошиб турибман, уйда-гилар бериб юборишди, - деб сумкани унга тутди. - Овқатлар-ни катта-катта еб, полвончани ҳам оч қолдирмай ўтир. Агар бир кун чидаганингда "ўн йил-лик"ка борар эдинг. Синфдош-ларининг ҳаммаси хотин, бола-чакаси билан борса, мен ёлғиз борадиган бўлдим-да, - деди. Шу пайт пастдан машина сиг-нал бериб қолди. - Дўстларим пастда, шошиб турибмиз, ҳали мактабга боришимиз керак, кейин зиёфатга. Кейин келиб кетарман, - дея кўзини қисиб, қулиб қўйди.

- Овора бўлиб юрманг, Равшан ака, - деди Розия Равшаннинг орқасидан бир-икки қадам юраркан.

Равшан ўн йил ичида бирин-чи маротаба Лобар билан рўбарў келди. Тўғри, бир неча

рида қўша-қўша тилла узук, эгнидаги кийимлари ҳам қиммат-баҳо. Синф-дош қизлар-нинг кўпчили-ги қишлоққа келин бўлган-лиги учунми, бошларида рўмол, кийим-лари ҳам од-дийгина. "Тил-лалар"га бур-каниб олганига қараганда, яхши яшаёт-ганга ўхшайди.

Отаси ўлгандан кейин эри билан келишолмай қолгани, фар-занди йўқлиги, эрининг бошқа

Газетхон ижодидан

хотинга уйланганлигим, ростми дейман..." - Равшан шу хаё-ллар билан Лобарга ўғринча ти-килиб-тикилиб қўярди.

Зиёфат авжига чиқди. Баъзи-лар рақсга тушишар, бошқала-ри эса ширин суҳбат қуришар-ди. Лобар эса ўзини унга эъти-бор бермагандек тутар, аслида эса у ҳам Равшанни зимдан ку-затарди... "Азиз синфдошлар!" - деди Анвар микрофонни олиб Равшанга бир қараб қўяркан. - Бугун ҳаммамиз учун унутилмас кун, айниқса дўстим Равшан учун. Чунки у ўғиллик бўлди".

Хамма бирдан қарсақ чалиб, юборди. "Табриклаймиз", - деб уни қутлашди. Дугоналари билан суҳбатлашиб ўтирган Лобар Равшанга бир муддат тикилиб қолди. Унинг бу қарашидан хаё-лидан нималар кечганини би-лиш қийин эди... Зиёфат кечгача давом этди. Равшан Лобар билан бир-икки бор рақсга тушди, лекин суҳбат-лари унчалик қовушмади. Кеча охирида сўнги сўз Равшанга берилди: "Азиз синфдошлар, агар ҳўп десанглр менда бир тақлиф бор, - унинг бироз кай-фи ошиб қолган, шу сабаб у Ло-барга боягидек ўғринча эмас, ошқора тикилиб-тикилиб қара-ди, - тўғриси, сизлардан, кадр-дон синфдошлардан ажралгим келмаяпти. Келинглр, дўстли-гимиз янаям мустаҳкам бўлиши учун, бир ойда бир марта учра-шиб турсак". Лобар шуни қутиб

ши зарурлигини ва бирорта синфдош уни элтиб қўйиши-ни илтимос қилди. Дўстлари атайинми, ишқилиб бу юмуш-ни Равшанга юқлашди. Рав-шан Лобарни ва яна бир синф-дошини эри билан шаҳарга қўйиб келишга рози бўлганда, Лобар севинчидан бир энтикиб қўйди. Синфдош дугонаси эри билан шаҳарга кираверишда тушиб қолишди. Лобарнинг уйи эса марказроқда экан. Улар тушгандан кейин Равшан машинани тезлатди. Бу куза-тиш, гарчи ёмон ният бўлма-са-да, Равшанга бироз ноқулай туюлди. Орага ўнғайсиз суку-нат чўмган, иккови ҳам ўз ўйлари гирдобиди жим кети-шарди...

Бир пайт, бахтга қарши, ма-шинани ДАН ходими тўхтатди. Равшан йўл четига тўхтаб, унинг олдида борди. Милици-онер билан алланамалар деб тортишаётганини кўрган Ло-бар машинадан тушиб, уларга яқинлашди.

- Ҳам тез ҳайдаб кетаяпсиз, ҳам ичгансиз, ҳужжатларингиз-ни олиб қоламан, - дер эди қатъий оҳангда ДАН ходими.

- Ака, энди бир бўлиб қол-ди-да, - Равшан норози кай-фиятда бир унга, бир Лобарга қаради.

- Менга қаранг, - уларнинг тортишувига қўшилди Лобар, - бошлигингиз Камоловми?

- Ха, нима эди?

- Унда яхшиликча ҳужжатлар-ни қайтариб беринг, бўлмаса эртага ўзингиз кечирим сураб, уйимга олиб бориб берасиз.

(Давоми бор)

Раяно АВАЗОВА

Оила ва жамият

Муаллиф фикри тахририят нуқтаи назаридан фарқ қилиши мумкин. Фой-даланилмаган қўлёмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарил-майди, ёзма жавоб қилинмайди. Газетадан кўчириб босилганда «Оила ва жамият»дан олинганлиги албатта қайд этилсин.

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Қабулхона: (Тел. ва Факс) 133-28-20
Табриклар, эълонлар: 133-04-50

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахо-наси. Манзил: Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Босишга топшириш вақти - 20.00
Босишга топширилди - 20.00

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва сахифаланди.

ХОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи»
Акционерлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - { якка обуначилар учун 177

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида № 33 рақам билан рўйхатга олинган.

Буюртма Г - 3126. Формати А-3, ҳажми 2 босма тобок.
Баҳоси эркин нархда. Адади — 3183

Саҳифаловчи — Жаъфар ЖАББОРОВ.

Расмом — Набижон ХОЛМУРОДОВ.

Навбатчи - М. СОДИКОВ.